

Številka: Up-1053/20-40

Datum: 27. 12. 2023

**ODKLONILNO LOČENO MNENJE
SODNICE DR. KATJE ŠUGMAN STUBBS
K ODLOČBI ŠT. UP-1053/20 Z DNE 7. 12. 2023**

Odločbe, s katero je bila ustavna pritožba pritožnika zavrjena, nisem mogla podpreti. Strinjam se sicer s tistim delom odločbe, ki je kritično do stališča Vrhovnega sodišča (in vseh nižjih sodišč) glede tega, da varnostni pregled ni prerastel v hišno preiskavo. Nisem pa mogla podpreti stališča večine, da sodba Vrhovnega sodišča temelji na dveh enakovrednih nosilnih stališčih in da je drugo, ki se nanaša na doktrino neizogibnega odkritja, dovolj, da se ustavna pritožba zavrne.

Ravno nasprotno: sama menim, da je to ena od tistih sodb Vrhovnega sodišča, za katero je bolje, da utone v pozabo. Ne samo, da je, kot jasno pove odločba Ustavnega sodišča, zgrešeno stališče, da v konkretni zadevi ni bila opravljena hišna preiskava, temveč samo varnostni pregled, temveč je v sodbi (kot tudi v sodbah nižjih sodišč) še nekaj drugih, po mojem mnenju strokovno nesprejemljivih stališč. Na žalost nekaterih od njih pritožnik v laični, na roko napisani pritožbi ni izpodbijal. Zgolj to dejstvo je v konkretni zadevi preprečilo, da bi bila ta sodba razveljavljena.

***

I. Razmejevanje med varnostnim pregledom in hišno preiskavo

Glede razmejevanja med varnostnim pregledom in hišno preiskavo je v odločbi povedano vse, kar je o tem potrebno povedati. Z vsem napisanim se popolnoma strinjam. Ne v teoriji (o čemer priča res temeljito citiranje literature v opombah odločbe)¹

---

¹ Predlog zakona o nalogah in pooblastilih policije, EPA 653-VI, 27. 9. 2012; B. M. Zupančič, Ustavno kazensko procesno pravo, Atlantis, Ljubljana 1996, str. 547, 550 in 552.; S. Jarc, Varnostni pregled, Pravna praksa, št. 6 (2004), str. 11–12; P. Gorkeč, Pregled, preiskava in garantna funkcija sodišč, Pravna praksa, št. 28 (2006), str. 13–15, S. Zupan et al., Varnostni pregled in pregled osebe ter druga podobna pooblastila in ukrepi (študijsko gradivo), Ministrstvo

ne v dosedANJI sodni praksi² o tem, kakšno je razmejevanje med tema dvema ukrepoma, ni bilo dvoma.

Samo na kratko: obseg varnostnega pregleda je, kot jasno izhaja iz prvega odstavka 51. člena ZNPPol,³ *zamejen z namenom* tega policijskega pooblastila: preprečevanje napada ali samopoškodbe. V hipu, ko je ta nevarnost odstranjena, se to pooblastilo ne sme več izvajati. Karkoli je torej policija naredila po trenutku, ko je bil pritožnik aretiran in s tem onesposobljen (roke je imel vklenjene za hrbtom), je preseganje tega policijskega pooblastila in vsakršno nadaljnje preiskovanje in brskanje preraste v hišno preiskavo. Kot navaja odločba: "Varnostni pregled se lahko izvede le na tak način oziroma v takšnem obsegu in intenzivnosti, da policist odstrani nevarnost oziroma se prepriča, da te ni. Zato je mogoče opraviti le pregled stvari, ki jih ima oseba v postopku s seboj, ki so v njeni neposredni bližini in so ji dostopne ter s katerimi bi lahko ogrozila sebe ali druge."⁴ Policist pa je pritožnika v našem primeru po tem, ko je bil že vklenjen,⁵ spraševal o tem, kaj ima s seboj, odprl omaro v hotelski sobi in iz nje vzel kovček, preiskovali pa so tudi pritožnikovo toaletno torbico v kopalnici.

Kako bi lahko bil tak pregled v okviru varnostnega pregleda, je na podlagi zakonske ureditve in konsistentnih teoretičnih besedil o tej temi res težko razumeti. Tako se strinjam z ugotovitvijo odločbe, da so bila ravnanje policista, ki je iz omare vzel kovček, izvedba hišne preiskave in vsa stališča rednih sodišč, ki se nanašajo na to vprašanje, kršitev pritožnikove pravice iz prvega odstavka 36. člena Ustave.

II. Vprašanje dveh nosilnih stališč

Zavrnilna odločba Ustavnega sodišča sloni na ideji, da sodba Vrhovnega sodišča temelji na dveh nosilnih stališčih. Prvo nosilno stališče, to je (zgoraj opisano) razmejevanje med varnostnim pregledom in hišno preiskavo, je bilo spoznano za

---

za notranje zadeve Republike Slovenije, Policija, Ljubljana 2010; K. Šugman Stubbs, P. Gorkič, Dokazovanje v kazenskem postopku, GV Založba, Ljubljana 2011; A. Senčar, 51. člen, v: M. Nunič (ur.), Zakon o nalogah in pooblastilih policije s komentarjem, GV Založba, Ljubljana 2015, str. 169, 170; T. Čas, Policijsko pravo, izbrane vsebine za študente, Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, Ljubljana 2019.

² Sodba Vrhovnega sodišča št. I Ips 59133/2012-196 z dne 21. 8. 2014, sodba Vrhovnega sodišča št. I Ips 67355/2010 z dne 22. 3. 2012, sodba Višjega sodišča v Ljubljani št. I Kp 1264/2005 z dne 24. 5. 2006.

³ Prvi odstavek 51. člena ZNPPol: "Pri opravljanju policijskih nalog smejo policisti opraviti varnostni pregled osebe, če je glede na okoliščine mogoče pričakovati njen napad ali samopoškodbo."

⁴ Glej 23. točko obrazložitve odločbe.

⁵ Glej sklep Okrožnega sodišča v Novi Gorici št. I Kpr 53514/16 z dne 16. 5. 2017, str. 4.

neskladno z Ustavo. S tem stališčem se, kot rečeno, strinjam. Po mnenju večine pa naj bi sodba Vrhovnega sodišča slonela še na drugem, enakovrednem nosilnem stališču, po katerem naj bi tudi v primeru, da je prišlo do kršitve, tako ali tako prišlo do najdbe drog v kovčku zaradi uporabe doktrine neizogibnega odkritja. Ker je potrebno za razveljavitev sodb rednih sodišč pritožniku dokazati, da so vsa stališča glede istega pravnega vprašanja, na katerih temeljijo izpodbijane sodbe, v neskladju z Ustavo, pritožnik pa drugega nosilnega stališča ni izpodbijal, je bila ustavna pritožba zavržena. Sama se ne z uporabo te teorije v konkretnem primeru ne s tem sklepom ne morem strinjati.

Prvič, *ne strinjam se s tem, da gre v tem primeru za dve ekvivalentni nosilni stališči*. Za razumevanje tega vprašanja je treba najprej dobro razumeti idejo ekskluzije (izločitve) dokazov. Izločitev dokazov je *posledica* kršitve določene zakonske ali ustavnopravne norme. Prvo, temeljno in izhodiščno vprašanje, ki se torej v postavlja, je vprašanje, ali je sploh prišlo do kršitve.

Če je odgovor na vprašanje, ali je prišlo do kršitve - da, potem sledi izvedeno vprašanje, ali naj se dokazi, ki so pridobljeni na ta način, izločijo. Odgovor na to vprašanje je kompleksen in nikakor ni enoznačen. To torej pomeni, da ni nujno, da so dokazi, ki so bili pridobljeni na nezakonit (ali protiustaven) način, nujno izločeni. Določena procesna kršitev je lahko takšna, da zanjo ne velja dolžnost izločitve, lahko pa je tudi uporabljena katera od izjem (npr. doktrina zbledelega madeža, doktrina neizogibnega odkritja).

Vprašanje ekskluzije dokazov je torej sekundarno in spraševanje o tem, ali se naj dokazi izločijo, ni na istem nivoju razlogovanja kot izhodiščno vprašanje, ali je prišlo do kršitve zakonskih ali ustavnih procesnih pravil. Stališče o tem, ali je prišlo do kršitve, in stališče o tem, zakaj se dokazi lahko uporabijo, nista istega ranga in nikakor ne moreta biti dve enakovredni nosilni stališči.

Poglejmo si, kaj o tem navaja izpodbijana sodba Vrhovnega sodišča. Sodba se posveti analizi vprašanj, zakaj z ravnanjem policije ni bilo prekoračeno dejanje varnostnega pregleda.⁶ V vsem tem se, kot izhaja iz odločbe Ustavnega sodišča, sicer moti, se pa do tega vprašanja nedvomno opredeli. Po tem pa Vrhovno sodišče zgolj navrže, da je razumno stališče nižjih sodišč, da bi bila mamila v vsakem primeru odkrita, ko bi bila pritožnik in njegova prtljaga podrobno varnostno pregledana po šestem odstavku 51. člena ZNPPol pred pritožnikovo namestitvijo v pridržanje. Sodišče se sklicuje na izjemo od uporabe ekskluzije, ki se imenuje teorija neizogibnega odkritja.⁷

Zelo težko je sprejeti sodbo, v kateri neko sodišče najprej dokazuje, da ni prišlo do procesne kršitve, nato pa za nameček navrže, da če je pa že slučajno prišlo do kršitve, bi se dokazi tako ali tako lahko uporabili. Nosilno stališče je lahko samo eno, in sicer:

---

⁶ Glej 13.–16. točko obrazložitve sodbe Vrhovnega sodišča.

⁷ Glej 15. točko obrazložitve sodbe Vrhovnega sodišča.

ali je v konkretnem primeru prišlo do kršitve ali ne. Vse ostalo, kot rečeno, so posledice tega stališča. O morebitni ekskluziji se pač odloča *po tem*, ko se argumentirano opredeli do temeljnega nosilnega stališča – ali je prišlo do kršitve. Če neko sodišče vso svojo energijo vложи v presojo vprašanja, da ni prišlo do procesne kršitve, je potem najmanj nelogično, da v protislovju s tem ugotavlja, da bi bili dokazi tako ali tako dovoljeni, če slučajno je prišlo do kršitve. Takšna stališča so kontradiktorna. Če je prišlo do kršitve, bi od sodišča pričakovali, da se opredeli, kako in zakaj je prišlo do kršitve, kasneje (precej bolj argumentirano, kot so to storili) pa se opredeli do usode dokazov. Samo takšna odločitev lahko prispeva k utrjevanju in poenotenju sodne prakse.

Če je odločitev Vrhovnega sodišča nelogična in nekonsistentna v tem pogledu, potem je odločitev Ustavnega sodišča po mojem mnenju še šibkejša. Ugotovi namreč kršitev 36. člena Ustave, po tem pa se, pretvarjajoč se, da gre za dve enakovredni nosilni stališči, zadovolji s pavšalnim sklicevanjem Vrhovnega sodišča na doktrino neizogibnega odkritja.

Ne samo, da torej ne gre za enakovredni nosilni stališči, ampak je sklicevanje Vrhovnega sodišča na doktrino neizogibnega odkritja še izrazito sporno. Prvič, pri tem se sklicuje na sodbe nižjih sodišč, ki naj bi utemeljile doktrino neizogibnega odkritja, pri čemer pa takih navedb v teh sodbah sploh ne najdemo (*sic!*). In drugič: to stališče je skorajda neargumentirano, saj Vrhovno sodišče zgolj navrže člen (šesti odstavek 51. člena ZPPol), po katerem bi morali prtljago tako ali tako preverjati, vprašanje pa je, če to sploh drži. Ali bi res morali pregledati prtljago nekoga, ki ga namestijo v prostor za pridržanje?

III. Vstop v hotelsko sobo

Pomembno ustavnopravno vprašanje, ki se v tej zadevi postavlja, je vprašanje, ali je bil vstop v hotelsko sobo v skladu z zakonom oz. ustavnimi zahtevami. To vprašanje v ustavni pritožbi je *izčrpano*, žal pa ga Ustavno sodišče ni prepoznalo kot pomembno vprašanje. Sama menim nasprotno: gre za izredno pomembno ustavnopravno vprašanje.

Kot je razvidno iz sodb nižjih sodišč⁸ pa tudi sodbe Vrhovnega sodišča, je policija vstopila v hotelsko sobo, v kateri je bil pritožnik, brez odredbe sodišča in na podlagi zaznamka "prijetje s privedbo" v policijskem sistemu, kamor ga je vnesla sama. Ali naša zakonodaja sploh dovoljuje tak vstop in ali je tak vstop ustavnopravno skladen?

III.a Zakonska podlaga in njena določnost

---

⁸ Glej recimo Sklep Okrožnega sodišča v Novi Gorici št. I Kpr 53514/16 z dne 14. 2. 2017, 4. in 5. točka obrazložitve.

Če je zakonska podlaga za aretacijo brez sodne odredbe jasna in dovolj natančno določena (prvi in drugi odstavek 157. člena ZKP), pa enako žal ne velja za vstop v zasebne prostore brez sodne odredbe. Na voljo imamo samo peti odstavek 36. člena Ustave in zelo skop prvi odstavek 218. člena ZKP. Da bi katerokoli sodišče podlago za poseg v ustavno zagotovljene pravice posameznika iskalo v prvem ali drugem odstavku 148. člena ZKP, ki nudi zgolj najbolj pavšalen in splošen nabor vseh mogočih dejanj, ki jih lahko opravi policija, pa je povsem neprimerno.

Prvi odstavek zgolj pavšalno opiše vlogo policije v slovenskem sistemu. Vsako preiskovalno dejanje, ki posega v ustavne pravice, mora biti v zakonu ne samo naštetu (kar dela drugi odstavek 148. člena ZKP), ampak morajo biti pogoji za njegovo opravo v zakonu tudi jasno in natančno določeni; takšne so zahteve 2. člena Ustave. Za vzor, kako morajo biti urejeni posegi v ustavne pravice, veljajo "moderne členi", ki recimo urejajo posege v komunikacijsko zasebnost (npr. 150.–156.a člen ZKP). Podobno velja za člen, ki ureja tajno opazovanje (149.a člen ZKP). Vsem tem členom je skupno, da natančno in specifično določajo pogoje, pod katerimi se smejo določena preiskovalna dejanja opraviti: kdo sme narediti kaj, v zvezi s katerimi kaznivimi dejanji, ob obstoju kakšnega dokaznega standarda ipd. S tako natančnostjo bi seveda moral biti urejen tudi poseg v pravico do nedotakljivosti stanovanja, še posebej, če je to storjeno brez sodne odredbe.

Da bi katerokoli sodišče podlago za poseg v ustavno zagotovljene pravice posameznika torej iskalo v prvem ali drugem odstavku 148. člena ZKP, ki nudita zgolj nabor vseh mogočih nalog in dejanj, ki jih lahko opravi policija, pa je povsem nerazumljivo. Ne samo, da je ta člen eden od ostankov starega socialističnega zakona,⁹ v katerem so bila pooblastila policije mnogo manj dorečena, ampak se je vmes izrazito spremenilo gledanje na človekove pravice. Ta člen v najboljšem primeru nudi samo ilustracijo o vlogi policije v kazenskem postopku,¹⁰ medtem ko morajo specialni členi natančneje določiti pooblastila države. **Tako ne prvi ne drugi odstavek 148. člena ZKP nikoli ne moreta nuditi samostojne podlage za kakršnokoli utemeljitev posegov policije v ustavne pravice;** v našem primeru v nedotakljivost stanovanja iz 36. člena Ustave.¹¹

Drugo vprašanje je, **ali takšno podlago nudi prvi odstavek 218. člena ZKP.**¹² **Prvi odstavek 218. člena ZKP** ureja zakonsko podlago za vstop policije v zasebne prostore

---

⁹ V identični dikciji je prvi in drugi odstavek poznal vsaj že jugoslovanski ZKP iz leta 1977 (Uradni list SFRJ, št. 4/77). Gre za tedanji 151. člen.

¹⁰ K. Šugman (ur.), Izhodišča za modernizacijo kazenskega postopka v Republiki Sloveniji, Inštitut za kriminologijo, Ljubljana 2006, str. 179.

¹¹ Prav tam, str. 202.

¹² V celoti se ta odstavek glasi: "Policisti smejo tudi brez odredbe sodišča stopiti v tuje stanovanje in druge prostore in po potrebi opraviti preiskavo, če imetnik stanovanja to želi, če

brez sodne odredbe. Za naše razpravljanje je relevanten del, ki določa, da sme policija tudi brez odredbe sodišča vstopiti v tuje stanovanje, če je v stanovanju ali kakšnem drugem prostoru kdo, ki ga je treba *po odredbi pristojnega državnega organa pripreti ali prisilno privedi*.

Vprašanj, ki se postavljajo v zvezi s to določbo, je več. Najprej gre, glede na zahtevo o določnosti in jasnosti iz 2. člena Ustave, za povsem načelno vprašanje: ali ta določba tem zahtevam zadosti. Sama sem prepričana, da ne. Po analogiji z modernimi členi, ki urejajo posege v človekove pravice, bi morala bistveno bolj natančno določiti pogoje, pod katerimi sme policija brez sodne odredbe vstopiti v stanovanje in opraviti (celo) hišno preiskavo. Ali to res lahko stori v zvezi s katerimkoli kaznivim dejanjem? Malo tatvino? Poškodovanjem tuje stvari? Ali to lahko stori zgolj na podlagi razlogov za sum?

III.b Sintagma "po odredbi pristojnega državnega organa"

Še bolj pomembno vprašanje pa je, kako lahko interpretiramo sintagmo "po odredbi pristojnega državnega organa" v kontekstu priprtja in prisilne privedbe. Prvi odstavek 218. člena ZKP torej (v za nas relevantnem primeru) dovoljuje vstop v zasebne prostore brez sodne odredbe samo pod pogojem **obstoja odredbe pristojnega organa za priprtje ali obstoja odredbe pristojnega organa za prisilno privedbo**. Obstoj relevantne odredbe je torej **nujen pogoj** za vstop v zasebni prostor brez sodne odredbe.

Kdo lahko v našem sistemu izdaja sklepe o priporu ali odredbo o prisilni privedbi? V kazenskem postopku so relevantni državni organi lahko zgolj trije: sodišče, državno tožilstvo in policija. Kdo od njih lahko izdaja odredbe za priprtje in prisilno privedbo? Odgovor je jasen – zgolj in samo sodišče. Policija takšnih odredb ne more izdajati.

Noben zakon policije ne pooblašča za izdajanje odredb o priporu ali prisilni privedbi. Po 66. členu ZNPPol sme policija določiti pridržanje. Pridržanje pa nikakor ni enako niti priporu niti odredbi o prisilni privedbi. Tako je argumentacija Vrhovnega sodišča, da sme policija v svoj sistem vnesti ukrep "prijetje s privedbo", povsem irelevantna.¹³ Policija sme v svoj sistem vnesti, kar hoče, vendar to še ne pomeni, da je takšen vpis odredba pristojnega organa za priprtje ali odredba pristojnega organa za prisilno

---

kdo kliče na pomoč, če je treba, da se prime storilec kaznivega dejanja, ki je bil zasačen pri samem dejanju, ali če je to potrebno za varnost ljudi in premoženja, če je v stanovanju ali kakšnem drugem prostoru kdo, ki ga je treba po odredbi pristojnega državnega organa pripreti ali prisilno privedi ali se je zaradi pregona tja zatekel."

¹³ Glej 8. točko obrazložitve sodbe Vrhovnega sodišča.

privedbo.¹⁴ Jasno je, da policija nima nikakršnega pooblastila, da izdaja sklep ali odredbo o privedbi.

Gledano sistemsko bi moral zakonodajalec, če bi imel v mislih, da je za vstop v zasebne prostore dovolj odredba policije (sami sebi), to gotovo jasno določiti ter postaviti pogoje za izdajo take odredbe. Tega ni naredil. Verjetno pa tega tudi sploh ne bi mogel narediti. Jasno je, kdo v slovenskem sistemu odreja pripor (preiskovalni sodnik – prvi odstavek 202. člena ZKP) in kdo lahko odredi privedbo (preiskovalni sodnik – tako v predkazenskem postopku (149. člen ZKP) kot v kazenskem postopku (194. člen ZKP)). Privedbo lahko torej pod natančno določenimi pogoji odredi samo sodišče in to pisno (prvi odstavek 149. člena in prvi odstavek 194. člena ZKP). Izjemoma lahko preiskovalni sodnik izda ustno odredbo (prvi odstavek 149. člena ZKP). Ne državno tožilstvo ne policija torej nimata teh pooblastil; policija zgolj izvršuje takšno odredbo.

Takšna ureditev je logična, saj organ preiskovanja (policija) ne more sam sebi izdajati odredbe za vstop v zasebne prostore. To bi lahko privedlo do resnih zlorab. Ravno v tem pa je smisel ustavne zahteve po tem, da se lahko krši pravica do nedotakljivosti stanovanja samo na podlagi sodne odredbe. Izjeme morajo biti natančno, jasno in izčrpno določene v zakonu. Ta del prvega odstavka 218. člena ZKP temu gotovo ne ustreza. Izjeme morajo tudi upravičiti sorazmernost posega v to pravico; odredba, ki bi jo sama sebi dala policija, temu pogoju gotovo ne bi zadostila.

Če povlečemo analogijo glede obravnavanega vprašanja z možnostjo odvzema prostosti brez sodne odredbe, lahko ugotovimo, da sta prvi in drugi odstavek 157. člena ZKP dovolj jasna in določna, da o tem odpravita vsak dvom. Natančno določata pogoje, kdaj sme policija nekomu odvzeti prostost brez sodne odredbe. Poseg v nedotakljivost stanovanja pomeni gotovo ekvivalentno invaziven poseg v človekove pravice kot odvzem prostosti. Že samo iz tega razloga je od zakonodajalca pričakovati, da je bolj specifičen in določen glede tega, kaj pomeni "odredba pristojnega državnega organa". Prvi odstavek 218. člena ZKP že desetletja ni bil prenovljen v skladu z modernimi standardi, žal pa je tudi Ustavno sodišče zamudilo priložnost, da bi na to nedoslednost opozorilo.

Strinjam se z oceno, da je policija pred vstopom imela dovolj dokazne podlage za utemeljitev (celo) utemeljenega suma. Povsem jasno pa je, kaj bi v takem primeru morala narediti – stopiti do preiskovalnega sodnika. Imela je vsaj en dan časa, da to stori. Pritožnika bi lahko aretirali tudi izven zasebnih prostorov; tudi za to so brez dvoma imeli pooblastilo. Ustavni pritožnik ima torej prav, ko trdi, da za vstop v hotelsko sobo niso obstajali zakonski in ustavni pogoji. Prav nobene zakonske podlage namreč ni za

---

¹⁴ To potrjuje tudi četrti odstavek 218. člena ZKP, po katerem sme policija opraviti osebno preiskavo brez odredbe o preiskavi in brez navzočnosti prič, ko *izvršuje sklep o privedbi*. Ta sklep o privedbi je gotovo ekvivalenten tistemu sklepu oziroma odredbi iz prvega odstavka istega člena.

to, da bi smela policija brez sodne odredbe vstopati v prostore, v katerih je posameznikom zagotovljena zasebnost, in tam izvesti aretacijo, če nima v roki sodne odredbe o privedbi ali pa sklepa sodišča o odreditvi pripora.¹⁵

III.c Zmedenost in mešanje argumentov v sodbi Vrhovnega sodišča

Poleg vsega pa je obrazloženost sodbe Vrhovnega sodišča nedosledna, pomanjkljiva in navidezna.

Eno je vprašanje, ali je imela policija na podlagi zbranih informacij dovolj podlage in zakonsko pooblastilo, da pritožnika aretira, povsem drugo vprašanje pa je, ali je imela pooblastilo, da vstopi v zasebni prostor in pritožniku tam odvzame prostost. V sodbi Vrhovnega sodišča te distinkcije ne zasledimo. Najprej najdejo pravno podlago za vstop v 148. členu ZKP, kar je, kot je zgoraj pojasnjeno, povsem nezadostna utemeljitev.¹⁶ S ključnim vprašanjem, kaj je odredba pristojnega organa iz prvega odstavka 218. člena ZKP, se sploh ne ukvarjajo. Samo sklenejo, da so bili podani pogoji za vpis iskanja pritožnika v policijski sistem, kot da bi bil to odgovor na ključno vprašanje.¹⁷

O tem, da sme policija vpisati iskanje določenega osumljenca v svoj sistem, sploh nikoli ni bilo dvoma. Samo dejstvo, da zakon policiji daje tako podlago, pa ne pomeni, da sme policija z namenom aretirati takšnega osumljenca sama sebi dati pooblastilo za vstop v zasebni prostor. O tem, razen trditve, da je policija to smela storiti, v sodbi Vrhovnega sodišča žal ne najdemo ničesar.

V nadaljevanju pa Vrhovno sodišče dodatno "podlago za postopanje policistov" najde v 157. členu ZKP, v katerem je določeno, kdaj smejo policisti nekemu vzeti prostost in ga pridržati.¹⁸ Ta argument govori izključno v prid temu, da bi smeli policisti pritožniku vzeti prostost, prav nič pa o tem, da so smeli vstopiti v zasebni prostor. O tem, da so imeli policisti pravico osumljenca aretirati, pa se nikoli ni postavil noben dvom.

---

¹⁵ Enako stališče sta zavzela tudi višji sodnik Igor Majnik v sklepu št. I Kpr 53514/16 z dne 14. 2. 2017 (v katerem je izločil vse dokaze, do katerih je policija prišla že samo zaradi nezakonitega vstopa) in sodnik Goran Klavora v sklepu št. I Kpr 53514/16 z dne 16. 5. 2017, ki se je podrobno posvetil analizi vseh mogočih zakonskih podlag za vstop v stanovanje in ugotovil, da v konkretnem primeru ni bila podana nobena od njih.

¹⁶ Glej 8. točko obrazložitve sodbe Vrhovnega sodišča.

¹⁷ Kasneje v to nesrečno formulo vmešajo še trditve, da zakon nikjer ne zahteva, da mora policija pred privedbo ali prijetjem izdati pisno odredbo. Pritožnik tega nikjer ni trdil. Glej 10. točko obrazložitve sodbe Vrhovnega sodišča.

¹⁸ Glej 9. točko obrazložitve sodbe Vrhovnega sodišča.

Hkrati Vrhovno sodišče na splošno trdi, da tako ZKP kot ZPPol vsebujeta pooblastila policiji, da "ukrepajo hitro in se odzovejo na nastali položaj", za katera pooblastila gre, pa ne povedo. Sklicujejo se zgolj na tretji odstavek 55. člena ZPPol, ki določa, da se sme za vstop v stanovanje uporabiti telesno silo ali fizična sredstva. To, česar ne povedo, pa je dejstvo, da 55. člen ZPPol to možnost omejuje na primere iz prvega odstavka istega člena, ki pa nikakor niso uporabljivi za naš primer. V skladu s tem odstavkom namreč smejo policisti brez naloga sodišča vstopiti v tuje stanovanje in druge prostore: če imetnik stanovanja to dovoli, če kdo kliče na pomoč, če je to potrebno za preprečitev samomora, če se preverjajo okoliščine, ki kažejo na smrt določene osebe v tem prostoru, ali v drugih primerih, če je to nujno za zavarovanje ljudi ali premoženja. Člen 55 ZPPol je brez kakršnegakoli dvoma torej omejen na primere, ko policisti rešujejo življenja ali premoženje ali preprečujejo nevarnosti poškodb. Nikakor pa ni uporabljen v primeru, ko policija vdre v zasebni prostor, da bi tam aretirala osumljenca.

Sodba Vrhovnega sodišča torej ne nudi nobenih prepričljivih argumentov za svoje sklepe.¹⁹ Na ključni vprašanji, ali je bil izpolnjen pogoj iz prvega odstavka 218. člena ZKP in kaj pomeni dikcija zakona "odredba pristojnega državnega organa o priporu ali prisilni privedbi", pa sploh ne odgovori.

***

V nadaljevanju se posvečam tudi analizi vprašanja, ki ga pritožnik v svoji ustavni pritožbi sicer ni izpostavil, se je pa pojavilo na vseh predhodnih sodnih instancah.²⁰ Zaradi očitne napačnosti stališč v sodbah rednih sodišč se mi zdi pomembno, da se o njem razpravlja.

IV. Vprašanje pouka o pravicah

V celotni zadevi najbolj bije v oči vprašanje odsotnosti pouka od odvzemu prostosti in popolna nekritičnost sodišče do tega preprostega vprašanja. Povsem jasno je, da bi

---

¹⁹ V oči bode tudi izrazita skromnost oziroma odsotnost obrazložitve Višjega sodišča v Kopru v obeh svojih sklepih (predvsem tistem z dne 9. 3. 2017). Do problema nezakonitega vstopa v stanovanje se (ob prvem odločanju 9. 3. 2017 o pritožbi), kljub podrobnim navedbam tako v pritožbi kot v sklepu z dne 14. 2. 2017, recimo, sploh ni opredelilo. V celotni zadevi sta, po moji oceni, največ argumentacijske moči pokazala prav sodnika na prvi stopnji, ki sta prepričljivo in v primerjavi s (predvsem) sodbam Višjega sodišča, pa tudi Vrhovnega, mnogo bolj argumentacijsko detajlno in utemeljeno podprla svoji odločitvi.

²⁰ Poleg vsega je v konkretnem primeru pritožnik na policijski postaji zahteval zagovornika, ki pa ga policiji "ni uspelo priklicati". Glej recimo sklep Višjega sodišča v Kopru št. I Kp 53514/16 z dne 8. 6. 2017, 12. točka obrazložitve.

morala policija pritožnika, takoj ko mu je bila odvzeta prostost (ko je bil torej vkljenen z rokami zadaj), seznaniti z njegovimi pravicami. Ustava v tretjem odstavku 19. člena ne bi mogla biti bolj jasna: "Vsakdo, ki mu je odvzeta prostost, mora biti v materinem jeziku ali v jeziku, ki ga razume, *takoj* obveščen o razlogih za odvzem prostosti [...] *Takoj* mora biti poučen o tem, da ni dolžan ničesar izjaviti, da ima pravico do takojšnje pravne pomoči zagovornika, ki si ga svobodno izbere, in o tem, da je pristojni organ na njegovo zahtevo dolžan o odvzemu prostosti obvestiti njegove bližnje." Enako zakon: tretji odstavek 157. člena ZKP določa, da mora biti oseba, ki ji je vzeta prostost brez odločbe sodišča, *takoj* poučena o pravicah.

O tem, kako je treba razlagati besedico "takoj" iz tega člena, najbrž ne bi smelo biti nobenega dvoma. Prav gotovo to ne pomeni, da lahko policija v času med vkljenitvijo in pred podajanjem pouka vkljenjenega sprašuje, če ima prtljago in kje ta je ter kaj ima notri. In mu poda pouk šele po tem, ko policist vzame kovček iz omare in na njegovo vprašanje vkljenjeni pove, da ima notri droge.

Stališče Vrhovnega sodišča, s katerim tako očitno kršitev policije pokriva, da mora namreč policija ob aretaciji najprej zaključiti varnostni pregled, ki je "del postopka prijettja" in šele po tem aretiranemu podati pouk,²¹ ni v skladu z Ustavo. To velja še posebej, če upoštevamo, da je v izvedbo varnostnega pregleda vštelo še pregled toaletne torbice v kopalnici in jemanje kovčka iz omare. Tudi tega bi najbrž v "teku postopka prijettja" in brez Miranda opozoril brez težav odpri, če pritožnik ne bi povedal, da so notri droge.

Sklepno

Ocenjujem, da so izpodbijane sodbe rednih sodišč v navedeni zadevi iz vseh zgoraj navedenih razlogov v nasprotju z Ustavo, zato nisem mogla podpreti odločitve večine.

Očitno je ekskluzija dokazov nekaterim (tudi ustavnim) sodnikom trn v peti. To lahko razumem. Človeško je težko sprejeti, da se je treba odreči obremenilnemu dokazu, ki ga imamo v roki. Lahko se zgodi, da bo obdolženec celo oproščen zaradi tega. Vendar pa se je treba tudi v takem trenutku zavedati, kaj pomeni biti sodnik. Sodnik v službi pravne države in ne v funkciji pregona kaznivih dejanj. Če država krši lastne zakone in celo Ustavo, potem je naloga sodnika, da varuje pravni red in kršitve prepozna. S tem ne varuje, kot se na prvi pogled zdi, storilcev kaznivih dejanj, ampak vse nas, na katere se lahko protiustavno postopanje obrne.

Da, v tem primeru je bil v sobi nasilnež in preprodajalec drog. Vendar pa to še ne pomeni, da lahko policija v nasprotju z zakonom sama sebi odredi, da lahko vdre v zasebni prostor brez sodne odredbe o preiskavi ali vsaj o privedbi. Ker potem lahko tako ravna zoper kogarkoli. In naloga sodnika je, da varuje te pravice, četudi je na drugi

---

²¹ Sodba Vrhovnega sodišča št. I Ips 53514/16 z dne 11. 6. 2020, 13. in 14. točka obrazložitve.

strani vrat nasilnež in preprodajalec drog. Zato, da bo policija naslednjič ravnala tako kot ve, da mora ravnati; pridobiti sodno odredbo. To pač ne bi smelo biti pretežko.

Mnogo težje je naknadno opravičevati policijsko ravnanje in maličiti zelo jasna in ustaljena pravila o tem, kdaj sme policija brez sodne odredbe vstopiti v zasebne prostore, kje se konča varnostni pregled in kje se začne hišna preiskava in kdaj osebi pripada Miranda pouk. To izkrivljanje pa je res pot v rahljanje razumevanja procesnih pravil in odpiranje vrat tja, kjer se začnejo preširoka policijska pooblastila in z njimi policijska država. Ne samo zoper nasilneže in preprodajalce drog, ampak zoper vse.

Pri tem tudi ne gre za vprašanje, ali je pri nas sistem izločitve dokazov strog ali prestrog. V konkretnem primeru bi lahko recimo dokaze uporabili tudi na podlagi prekinitve vzročne zveze. Pritožnik je v nadaljevanju namreč sam peljal policiste v sobo in izročil drogo.

Tudi če bi bili v sistemu, v katerem tehtajo poštenost postopka na eni strani in kršitev policije na drugi, bi se morali vprašati, ali je bil konkretni postopek kot celota pošten. Po mojem mnenju je bil postopek zoper pritožnika obremenjen s številnimi ustavnimi kršitvami in zato v celoti nepošten. Policija je imela več kot dovolj časa, da bi dobila odredbo o privedbi, celo priporu in o hišni preiskavi, pa je ni. Tako je ubrala bližnjico k obsodbi:²² vstopila v hotelsko sobo brez pravne podlage, pritožnika ni pravočasno poučila o njegovih pravicah, poleg tega pa je izvedla še nezakonito hišno preiskavo. Nevarno bližnjico, ki so jo redna sodišča (deloma pa tudi Ustavno) potrdila.

Država, ki procesiranja posameznika ni sposobna izvesti, ne da bi pri tem kršila njegovo pravico do nedotakljivosti stanovanja, nezakonito izvedla hišno preiskavo ter ob vsem tem kršila še pravico do pouka o pravicah ob aretaciji, pa bi vse to lahko naredila zakonito in pravočasno, nima pravice obsojati ljudi. Razen, če pristanemo na obratno logiko – ker je očitno, da gre za kriminalce, je dovoljeno karkoli. Seveda s tako logiko nismo več pravna država.

Naj bo to ločeno mnenje tudi poziv zakonodajalcu, da bolj natančno normira pogoje za opravo hišne preiskave brez predhodne sodne odredbe.

dr. Katja Šugman Stubbs, l.r.
Sodnica

---

²² Gre za parafrazo iz slovitega primera ameriškega Vrhovnega sodišča *Mapp v. Ohio*, 367 U. S. 643 (1961).